

Mazourová Ivana
52140@mail.muni.cz

Individuální analýza rozhovoru

Hlavním cílem rozhovoru s nezaměstnaným absolventem bylo zjistit, jak tento člověk prožíval své období nezaměstnanosti, zda-li nezaměstnanost nějak zasáhla do jeho života – zda-li například narušila jeho sociální vazby a jeho dosavadní způsob života. Dále pak, jaký byl vztah absolventa k hledání práce, jakých strategií používal. Zda a jaký vliv měli na nezaměstnaného rodina, bývalí spolužáci, kamarádi a formální instituce.

Komunikační partner: muž, 20 let, absolvent střední zemědělské školy, okres Bruntál, svobodný

Po absolvování školy měl komunikační partner ještě brigádu na poště, po jejím ukončení začal hledat zaměstnání. V té době odchází kvůli neshodám s otcem z domova, začíná bydlet u kamaráda v Bruntále, nahlašuje se na ÚP. Pobírá sociální dávky.

Vztahy v rodině nejsou zcela jednoznačné. Odešel z domova kvůli neshodám zejména s otcem: „*Doma to bylo čím dál horší, nerozuměl jsem si teda hlavně s otcem, lezli jsme si úplně do vlasů. Byl nepříjemnej, kvůli němu jsem teda hlavně šel pryč*“.

Na druhé straně však pro něho matka se sestrou byly v období nezaměstnanosti podporou. Oba rodiče, zejména však matka, mu vypomáhaly i materiálně:

„*Rodiče mě podporovali tím, že jsem teda, jak už jsem řekl předtím, že jsem jezdil za matkou teda aspoň se stravovat. Občas jsem dostal i nějakou tu korunu, když mamka měla teda dobrou výplatu nebo když otec měl dobrou výplatu nebo. Tak jsem prostě dostával nějaký peníze že, bylo mi blbý, když třeba matka se mě vždycky zeptala, jestli mám peníze na to a na to a na to, říkal jsem, že nemám, vždycky mi něco přispěla*“.

Rodinná situace se patrně zklidnila po jeho odchodu z domova. S rodinou nadále udržoval kontakt. Po nějakém čase odchází hledat práci do Brna, kde ho ubytovává bratr.

Vztahy s kamarády se příliš neměnily. Trávil s nimi volný čas, byli pro něho také podporou. Spíše však kamarádi, než bývalí spolužáci.

„*...mým denním režimem byl v podstatě sport, jsem sportovně založený, potom taky ježdění teda za kámošema, dále ježdění teda za matkou... no a trávení v hospodě*“.

Se svými bývalými spolužáky se potkával málo. „*Změnilo se teda se vztahama, které jsem měl na střední škole teda se svýma spolužákama, že už jsem je teda málo potkával...*“

V této oblasti s nedostatkem pracovních příležitostí byla také většina jeho spolužáků postižena nezaměstnaností.

„*Byli na tom obdobně jako já. Taký si nemohli najít práci*“.

Řešení této situace teda hledal v odchodu do města – Brna.

Zkušenost s úřadem práce pro něho byla spíše negativní. „*Nejvíce moji situaci ztěžoval úřad práce.... prostě stát.... Stát v podobě vyřizování, v podobě v podstatě formalit....A já nevím, jak bych to vysvětlil. Prostě zbytečné papírování*“.

Pomoc úřadu práci při hledání práce hodnotí jako nulovou:

„*Si myslím, že teda úřad práce je od toho, aby našel práci, ale není to tak. Jsme každý zodpovědný, bysme se měli chovat samostatně, že jo. Ale žádnou pomoc teda od úřadu práce jsem nepocítoval. Ani nepocituju. Každopádně jsem si tu práci musel najít sám*“.

Činnost ÚP vnímal také spíše jako překážející „Záporné byly, hlavně teda to vyřizování a ty formality na úřadech a na..., jo, pořád neustálé litání, ověřování, dokladování.... V podstatě, jo, jestli se snažím o tu práci, jestli se snažím tu práci najít“.

Měl jasnou představu i práci – jako policista „Já bych se chtěl jako hlásit do státních služeb, protože si myslím, že teda je to jistota, zaplacení, korektnost a.. no prostě pohoda“. V současné době se při práci připravuje na přijímací testy.

Komunikační partner spojoval období nezaměstnanosti především s nedostatkem finančních prostředků a následně s obtížemi, které mu to přineslo:
„(nezaměstnanost:) Sociální nejistota... Dále žádné peníze, žádné placení, dluhy, problémy“.

Psychicky nesl období nezaměstnaností celkem dobře, přiznává se, že toto období spíše „proflákal“, na dny prožité v nezaměstnanosti vzpomíná jako na „stereotypní“.

„Hlavní bylo teda, najít si hlavně tu práci. A začlenit se trochu. Pobírat ty penízky, ať mám z čeho žít. ... protože nemůžu pořád jezdit do Karlovic za matkou a říkat jí, aby mi udělala to, to a to, panebože, mám taky svoji hrdost a už jsem dospělej a musím pro sebe něco udělat a prostě zkusit to. A já vím, že práce je dost, ale musím si ji najít, musím hledat a musím začít od nuly jako každéj“.

Období nezaměstnanosti hodnotí negativně:

„No, v podstatě mě to švalo hodně, že si nemůžu najít práci. Že jsem v podstatě závislý ještě pořád na rodičích, nebo na pracáku, nebo na tom našem sociálním systému. Připadal jsem si blbě“.

Přiznává však i pozitivní zkušenost z období nezaměstnanosti:

„Tak mělo pro mě přínos v tom, že jsem se konečně trochu vžil do té reality, kdy opravdu vám nikdo nepomůže a musíte se starat sám o sebe“.

Komunikační partner byl aktivní při hledání práce, velkým omezením pro něho však byla nezaměstnaností postižený kraj.

„Práci jsem si hledal hlavně teda na příkaz pracovního úřadu, tím, že mi vystavili papír, kde jsem měl kolonky na razítka, na podpisy, teda v určitých podniku. Potom teda na vitrínách, prostřednictvím inzertu, inzerť-expresu a prostřednictvím teda i internetu. Ale jak říkám, v našem kraji ta práce není ani prostřednictvím tady těchto“.

Po několika měsících nezaměstnanosti odešel hledat práci do Brna.

„...spíš se teda hrnu do velkého města, kde teda si myslím, že utíkají všichni mladí“.

Tato strategie se zdá být úspěšná. Po měsíci našel (dočasnou) práci ve výrobním podniku.

Během rozhovoru několikrát zdůrazňoval nutnost osobní zodpovědnosti a samostatnosti při hledání práce.

„Jsme každý zodpovědný, bysme se měli chovat samostatně, že jo“.

„Každopádně jsem si tu práci musel najít sám. Každopádně sám. Ve všem plavu sám (smích)“.

Závěr

Během analýzy rozhovoru se u komunikačního partnera při hodnocení jeho zkušeností s nezaměstnaností a s klientelstvím sociálního státu rýsují dvě hlavní roviny jeho prožívání tohoto období:

Za prvé, spojuje toto období s pocitem materiální závislosti na rodičích (zejména na matce) a na státu. Období nezaměstnanosti vnímá především jako problém nedostatku financí a teprve nedostatek financí je podle jeho názoru příčinou ostatních změn.

„Život je totiž o penězích. A pokud nejsi zaměstnaná, nebo zaměstnaný, tak ty peníze nemáš a nemůžeš si nic dovolit. Nemůžeš žít.... Kór když je tady ten kapitalismus, kterej vlastně dělí na prostě pořád na chudé lidi, jo, pořád na ty bohaté, a ty peníze prostě jsou potřeba v dnešním životě. Moc, moc moc moc. Ke všemu. A ty vztahy se potom od toho odvíjí“.

Jelikož si komunikační partner uchoval dřívější vazby – s rodinou, přítelkyní, přáteli, a dny v nezaměstnanosti vyplňoval aktivně sportem, hledáním práce a návštěvami, nezaznělo v jeho odpovědích náznaky toho, že by například trpěl samotou nebo depresemi. Určitou roli zde hrál i fakt, že kolem sebe viděl mnoho jiných nezaměstnaných lidí, nezaměstnanost bere jako vcelku normální jev ve svém kraji, to ho mohlo ochránit od pocitu osobního vyloučení.

Přínosný byl fakt, že měl již určité pracovní návyky z předchozích brigád během studia a že tyto pracovní návyky neztrácel ani během nezaměstnanosti (práce načerno, přivýdělky u známých).

Za druhé, komunikační partner se vyjadřuje o období nezaměstnanosti jako o osamostatnění, jako o zkušenosti reálného života. Tato jeho výpověď si mírně protirečí s tím, co bylo napsáno výše – s jeho pocitem závislosti. Pocit osamostatnění lze spíše přičítat faktu, že odešel z domova.